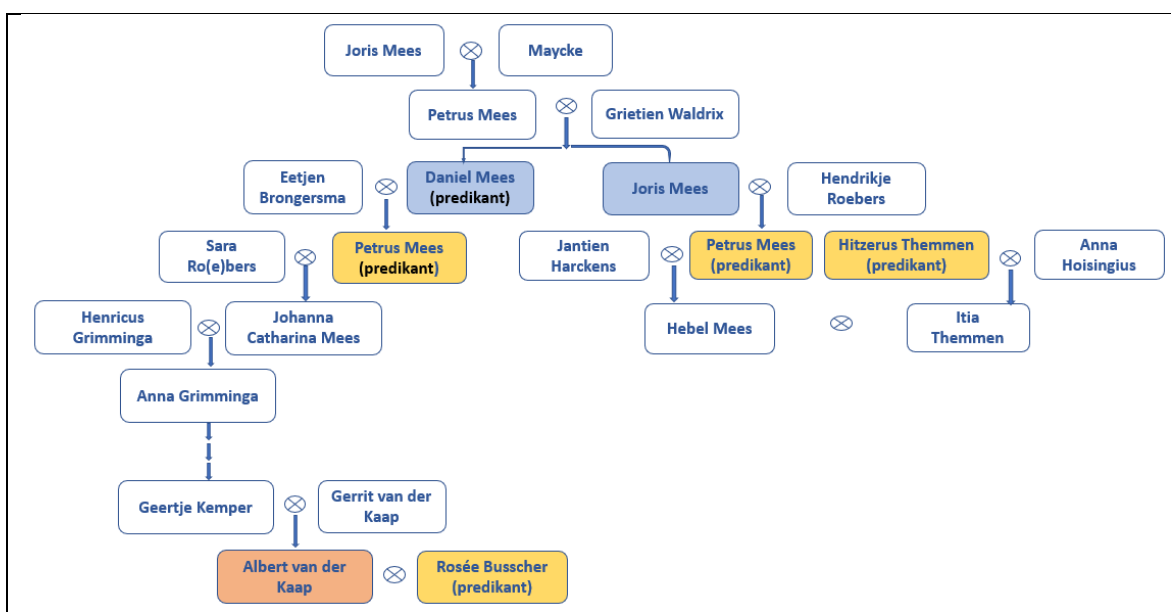

Themmen

Albert van der Kaap

Al enige tijd probeer ik een beeld te krijgen van de sociaal-economische omgeving van een bepaald deel van mijn Groningse voorouders, met name van hen die leefden in de zestiende en zeventiende eeuw. In een aantal artikelen doe ik verslag van mijn zoektocht. Een van de zaken die opvallen is het grote aantal predikanten; zij zijn in de schema's geelgekleurd. In een apart kadertje geef ik telkens aan wat mijn relatie is tot de beschreven familie, een relatie die loopt via de familie Mees.

In dit artikel volgen we een aantal generaties Themmen, die relaties hadden met de familie Mees en Hoisingius en die ook relatief veel predikanten telde.¹

De godsdienstige situatie in Groningen in de zestiende en zeventiende eeuw

Op papier bleef het katholicisme de hele zestiende eeuw de overheersende godsdienst in het Groningse land. Tot 1594 om heel precies te zijn. Maar kijken we naar de godsdienstige overtuiging van heel veel, zo niet de meeste, mensen, dan was de situatie veel diffuser. ‘Al decennialang’, zegt Harry Pertont², ‘heerste in Stad en Lande een vrij open, ondogmatisch, pluriform en vreedzaam katholicisme, dat gemakkelijk protestantse elementen in zich opnam en wars was van kettervervolgning. Vanuit Emden kwam er veel reformatoische lectuur op de Groninger markt, die zelfs door priesters op kansels werd besproken. Vooral bij de geletterde bovenlaag sloeg zulk gedachtegoed aan, wat onder meer blijkt uit de afname van het aantal vrome schenkingen, bedevaarten en intredingen in kloosters.’ Wiebe Jannes Formsma (1903-1999) vat de situatie als volgt samen: ‘Er was sprake van een vrijzinnig, gematigd katholicisme met meer of mindere tendensen naar de hervorming, onder invloed van mensen als Wessel Gansfort en Reinier Veldman

¹ Voor meer informatie over de familie Mees, lees het artikel over Eetyen Brongersma en Daniel Mees.

² <https://www.groningerarchieven.nl/actueel/blog/220-johan-van-ewsum-1>

(*beter bekend als Regnerus Praedinius*).³ Hoewel het aantal mensen dat sympathiseerde met de Reformatie groeide bleven de meesten van hen, volgens Formsma, in de kerk. Soms gingen pastoors naar de nieuwe leer preken, maar zonder uit te treden.

In dit beeld past het ook dat de Beeldenstorm, die in bepaalde delen van de Nederlanden in 1566 tot grote vernielingen in kerken en kloosters leidde in Groningen een heel gematigd karakter had.⁴

Het verraad van Rennenberg

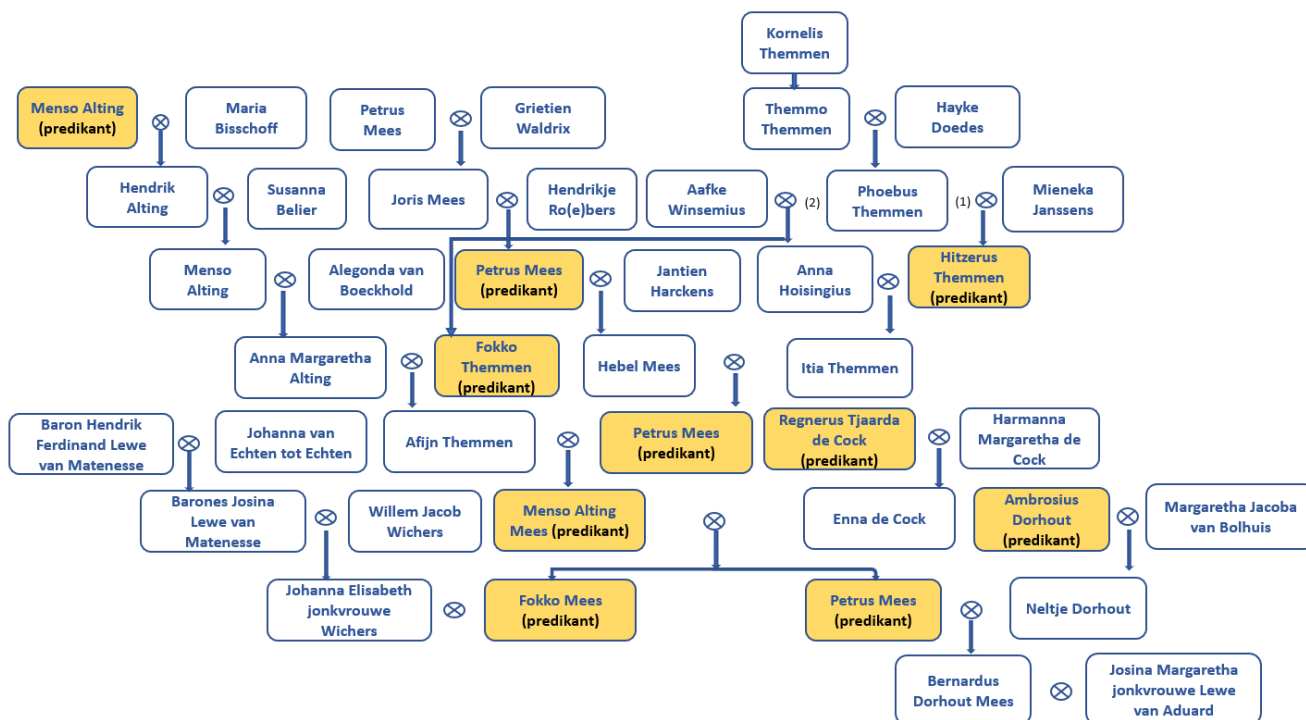
De situatie veranderde in 1580 sterk in het nadeel van mensen die met de Reformatie sympathiseerden. In dat jaar koos de stad Groningen, met het zogenaamde Verraad van Rennenberg, in de opstand van de Nederlanden tegen Spanje, de Spaanse zijde. Velen (met name de elite) die zich, openlijk, tot het protestantisme hadden bekeerd, voelden zich in Groningen niet meer veilig en weken uit naar het Oostfrieze Emden en omgeving.

Aan de ondergeschikte positie van de protestantse kerk kwam veertien jaar later definitief een einde toen Groningen in 1594, met de Reductie, officieel overging tot het protestantisme. Vier jaar later volgde ook Drenthe, dat door toedoen van stadhouder Willem Lodewijk in veertien dagen tijd protestant kleurde, zoals men zei.

Maar het van bovenaf opleggen van het protestantisme viel in de praktijk behoorlijk tegen. Duidelijk was dat er door de abrupte overgang zowel in Groningen als in Drenthe op korte termijn grote behoefte was aan predikanten. Een deel van de katholieke pastoors was weliswaar overgegaan naar het protestantisme, maar dat was bij lange niet voldoende. Het gevolg was dat men het bij de aanstelling van predikanten lang niet altijd erg nauw nam en nog vele tientallen jaren bleef het bij de provinciale synodes klachten regenen over onvoldoende theologische kennis van nieuwe aangestelde predikanten en/of over hun liederlijke gedrag. Heel geregeld werden dominees dan ook uit hun ambt gezet. Dat overkwam ook predikanten in ons verhaal.

³ Formsma, Wiebe Jannes (1903-1999) (1968). *Het voorspel van de 80-jarige oorlog in Stad en Landen*. Samenvatting van een lezing gehouden voor de historische vereniging 'Stad en Landen' op 21 februari 1968. https://www.groningerarchieven.nl/images/projecten/Voorspel1766_77.1968_web.pdf

⁴ Zie bijvoorbeeld: <http://histoforum.net/borgen/De%20Beeldenstorm%20in%20Groningen.pdf>

1. Kornelis Themmen

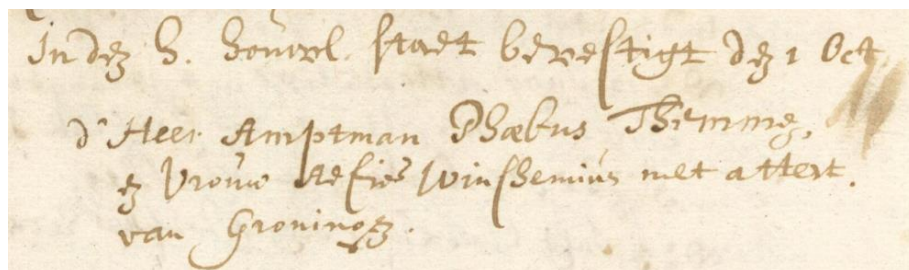
Kornelis Themmen werd geboren rond 1550. Hij woonde eerst op de wierde Aalsum in Oldehove, vervolgens in Scheemda en ten slotte in Groningen, Hij was getrouwd met Jannetje Janssen. Themmo was hun zoon.

2. Themmo Themmen

Themmo Themmen werd geboren in 1593 en overleed op 1 december 1656 in Termunterzijl. Hij was koopman in Scheemda en trouwde met Hayke Doedes, geboren in 1603, overleden op 10 juli 1641 in Scheemda of op 28 juli 1641, dochter van Doede Fokkes en Sypke Hiltjes.

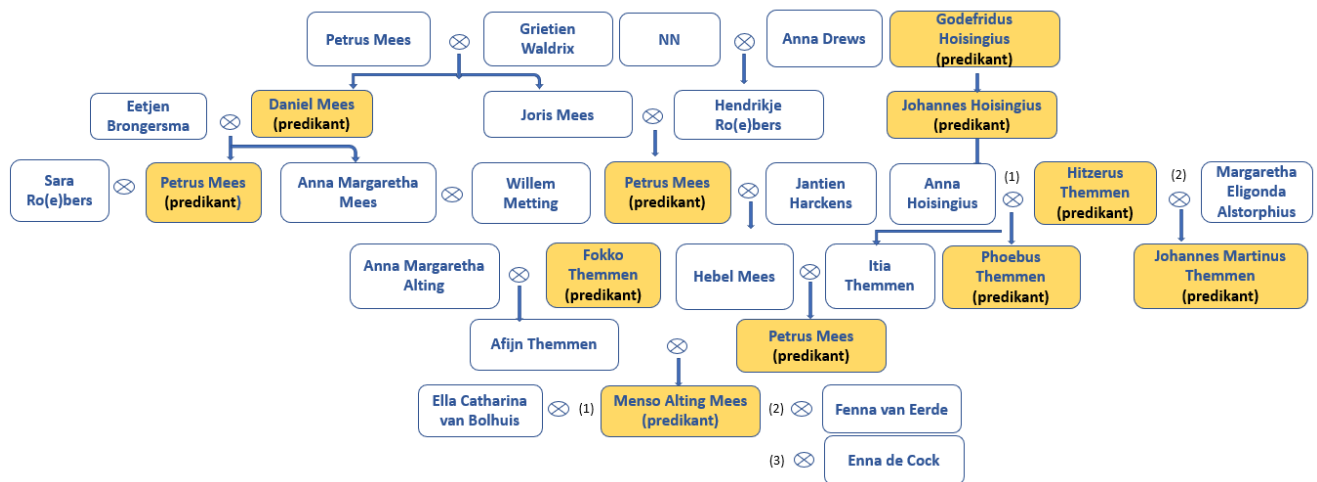
2.1 Phoebus Themmen

Phoebus Themmen werd geboren in 1622 en overleed op 7 mei 1679 in Termunten. Hij trouwde (1) op 14 december 1646 in Hellum met Mieneka Janssens/Mencke Jans (negen kinderen), (2) op 10 november 1667 in Termunten met Susanna Gier en (3) op donderdag 1 oktober 1671 in Termunten met Aafke Winsemius, dochter van Albert Winsemius.

Hij werd op 21 april 1640 ingeschreven als student te Groningen en studeerde vervolgens te Bremen en Franeker. Vanaf 1647 was hij rechter te Hellum en vanaf 1650 in Farmsum. Vanaf 18 november 1652 was hij ambtsman van het Klei-Oldambt.

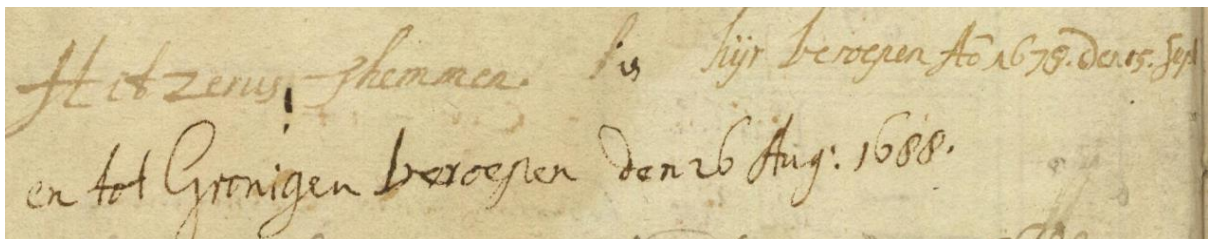
Uit het eerste huwelijk met Mieneka werd Hitzerus Phoebus geboren. Uit het laatste huwelijk Fokko.

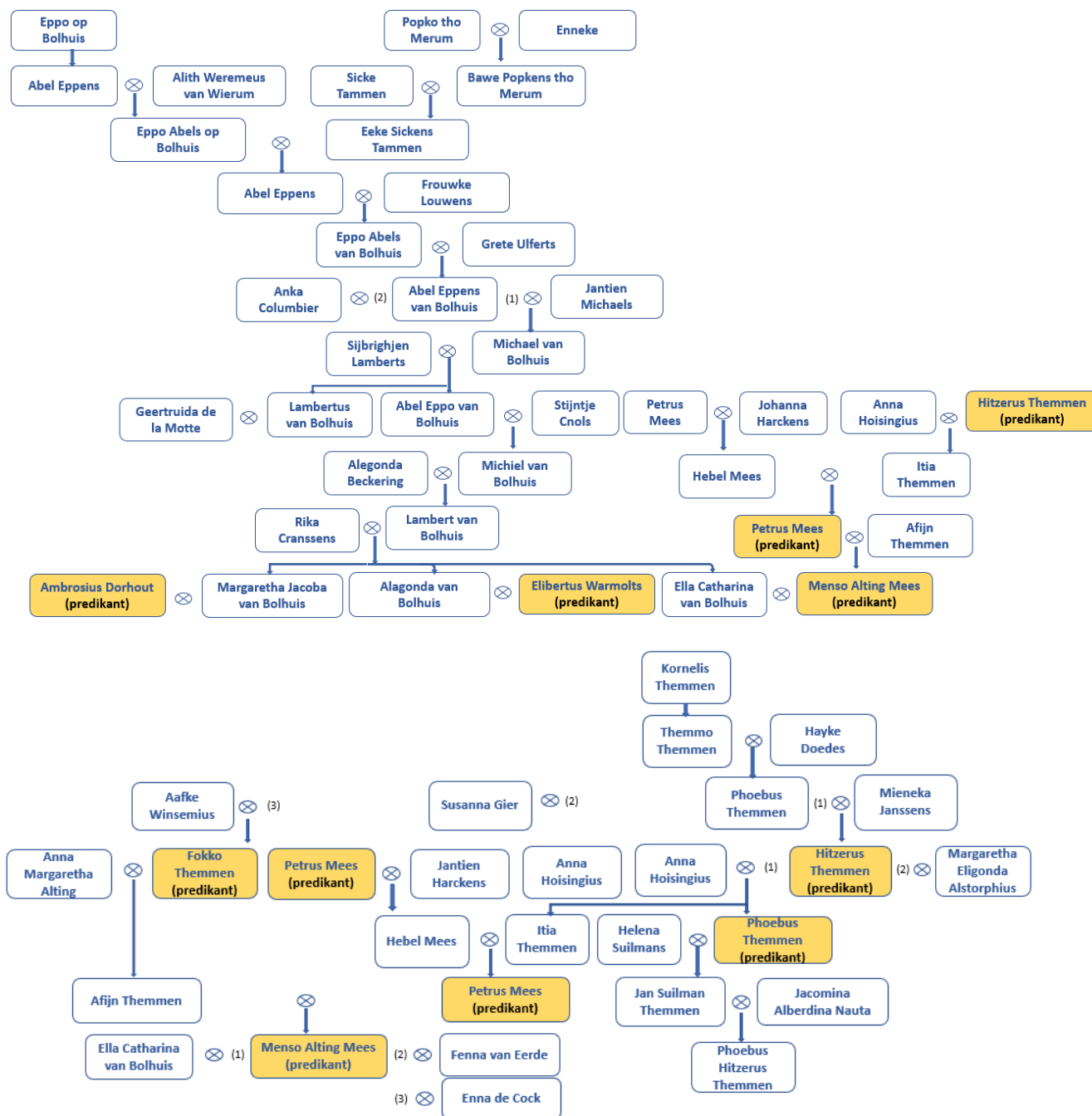

1.2.1. Hitzerus Phoebus Themmen

Hitzerus Phoebus Themmen werd geboren op 21 augustus 1656 in Termunten en overleed op zaterdag 5 oktober 1720 in Groningen. Hij trouwde (1) op 14 april 1679 in Bedum met Anna Hoisingius en (2) op 22 december 1686 in Noordbroek met Margaretha Eligonda Alstorpius.

Hij werd op 30 juli 1674 Ingeschreven als student te Groningen en was vanaf 13 april 1679 predikant te Noordbroek (Oldambt) en vanaf 1688 in Groningen.

1.2.1.1 Itia Themmen

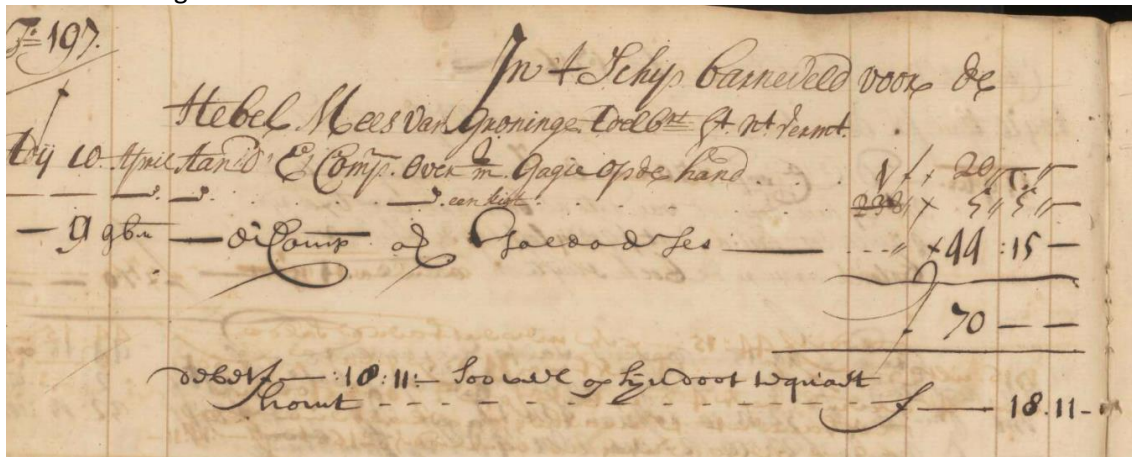
Dochter Itia, uit het eerste huwelijk van Hitzerus en Anna Hoisingius, werd geboren op 27 februari 1685 in Noordbroek (gedoopt op 1 maart 1685) en overleed op 14 april 1727 in Nieuw-Scheemda. Zij trouwde op 14 november 1706 in Nieuw-Scheemda met Hebel Mees, geboren op 23 augustus 1686 in Winschoten, zoon van Pieter Mees en Jantien Harckens. Uit dit huwelijk:

- Petrus Mees, geboren op 13 mei 1707 in Nieuw-Scheemda, overleden op 8 juli 1785 in Oude Pekela. Hij trouwde met Afijn Themmen, geboren op 30 maart 1705 in Westerlee, overleden op 5 augustus 1776 in Oude Pekela, dochter van Focco Themmen en Anna Margaretha Alting. Petrus was van 1 november 1733 tot 8 juli 1785 predikant in Oude Pekela.

- Hitzerus Themmen Mees, geboren op 24 januari 1709 in Venlo, overleden op 25 maart 1766 in Leek. Hij trouwde (1) op 1 december 1734 in Groningen met Catharina Moltmaker en (2) met Geertruid Schaart (zie bijlage 1).
- Johanna Margaretha Mees, gedoopt op 11 september 1711 in de Grote Kerk in Breda.

Hebel Mees

Het is, omdat een overlijdensdatum van hebel Mees niet te vinden is, in hem de Hebel Mees te zien die adelborst was bij de kamer Amsterdam van de Verenigde Oostindische Compagnie. Deze Hebel vertrok met het schip Barneveld op vrijdag 10 april naar Batavia. 109 dagen na vertrek, op dinsdag 28 juli 1716, kwam het schip aan op De Kaap. Op donderdag 20 vertrok de Barneveld vandaar om op maandag 16 november, 220 dagen na vertrek aan te komen in Batavia. Op vrijdag 4 december 1716 overleed Hebel Mees in Azië, 238 dagen na indiensttreding.⁵

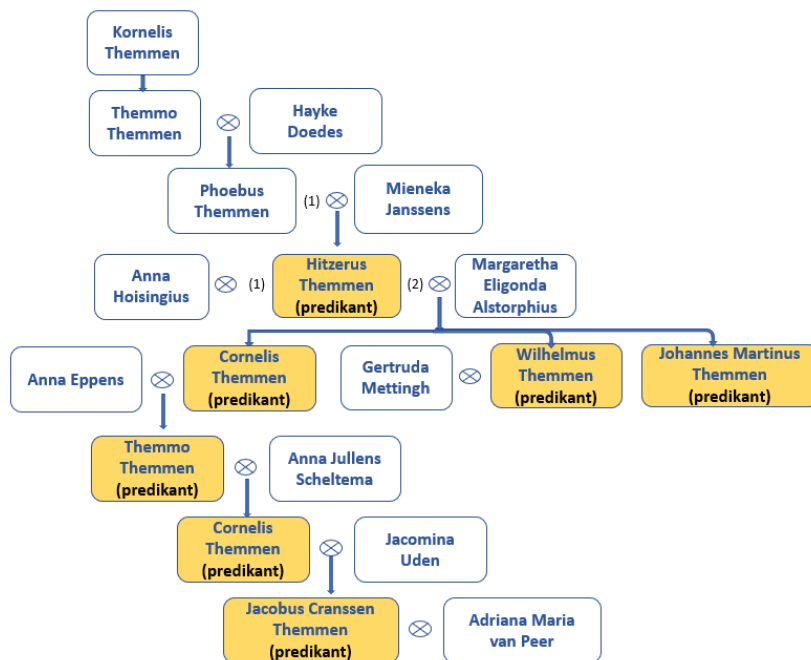
1.2.1.2 Phoebus Themmen

Phoebus Themmen, uit het eerste huwelijk, werd gedoopt op 20 november 1781 in Noordbroek en overleed op 3 april 1737 in Scheemda. Hij trouwde met Helena Suilmans, overleden op 23 maart 1722, dochter van Jan Suilman Nanckes en Heile Hoedenborgh.

Hij werd op 4 september 1697 ingeschreven als student theologie in Groningen. Hij was van 1705-1727 predikant, in Scheemder-Hamrik en in Scheemda. Hij schreef in de strijd tegen Wilhelm Schortinghuis 'W. Brakel, gerechtveerdigt in zijn bestraffing van de Labbadisten, over haar onschrigmatige en gevaarlijke leidinge der ziele, aangaande de leere des Geloofs'.⁶ Na zijn dood verscheen van hem nog: *God het hoogste goed gesogt en gevonden door 't gelove in Jesus Christus onder de bewerking des H. Geestes door middel van het H. Evangelie.*

⁵ https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/1.04.02/invnr/5681/file/NL-HaNA_1.04.02_5681_0205

⁶ <https://bit.ly/3X8e8Z7>

1.2.1.2.1 Jan Suilman Themmen

Jan Suilman Themmen werd geboren op 17 maart 1722 in Nieuw-Scheemda en overleed op 29 september 1768 in Nieuw-Scheemda. Hij trouwde in tweede huwelijk met Jacomina Alberdina Nauta, gedoopt op 20 juli 1738 in Groningen, overleden op 31 januari 1778 in Groningen, dochter van Jacob Hindrix Nauta en Wobbina Werumeus.

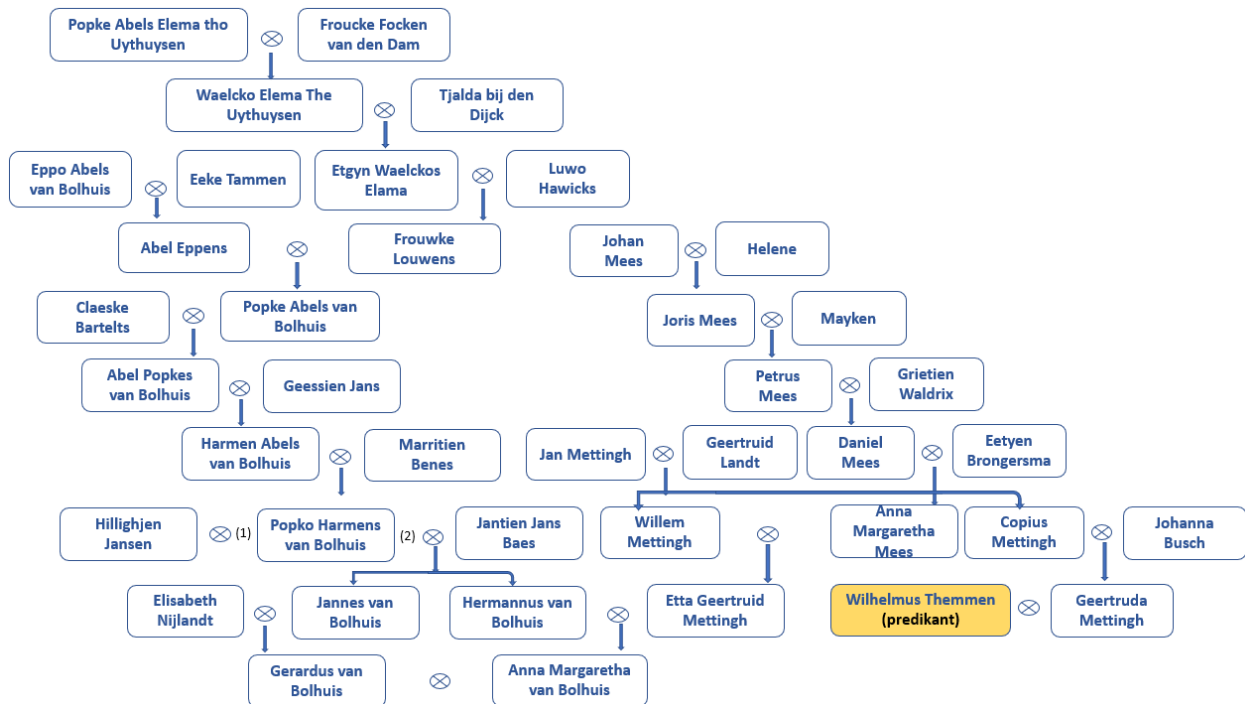
1.2.1.2.1.1 Phoebus Hitzerus Themmen

Phoebus Hitzerus Themmen werd geboren in Nieuw Scheemda op 3 Mei 1757 en overleed te Amsterdam op 15 oktober 1830.

Hij legde zich op de geneeskunde toe, promoveerde te Leiden 25 Juni 1781 en vestigde zich te Amsterdam. Hij was in die stad de eerste die de koepokinenting toepaste: de kinderen der armen vaccineerde hij gratis in het Engelsche weeshuis. Behalve om deze reden is hij ook als dichter bekend geworden. Tusschen 1793 en 1804 gaf hij drie deelen Fabelen en Vertelsels in het licht, waarvan de eerste meestal van' satyrieken aard zijn; zij hebben wel iets pikants, maar missen doorgaans naïeviteit en korthed. Themmen is ongehuwd overleden.

Hij schreef: Een tultje van dichtbloemen aan zijn vrienden en vriendinnen (Amst. 1799, niet in den handel); Eenige aanmerkingen op de onlangs uitgegeevene waarnemingen van J. Lijklama à Nyeholt wegens eene inenting der koe- en kinderpokken in hetzelfde kind (Amst. 1803); Anekdotisch reisje van Holland naar Engeland, in twaalf dagen uit en tehuis (Amst. 1814); op zijn naam gaat ook het naamlooze geschrift: Komieke en vermakelijke Boerenreis van Dirk den Eenvoudigen en zijne zonen uit het Overmaassche naar Delft (2e druk 1817, met gekl. pl.); voorts vindt men eenige van zijn dichtstukken in Uylenbroek's Kleine dichterlijke Handschriften geplaatst.

Behalve een groot, fraai gegraveerd portret door L. Portman, naar een schilderij van Ritter, herinnert aan hem een penning op zijn overlijden geslagen. Zijn portret is nog in prent gebracht o.a. door P.J. Lutgers.

1.2.1.3 Wilhelmus Themmen

Wilhelmus Themmen was een zoon van Hitzerus Themmen. Hij werd gedoopt in Groningen op 2 april 1696 en overleed op 24 december 1764 in Arnhem. Hij trouwde op 17 augustus 1720 in Groningen en op 1 september 1720 in Noordhorn met Geertruda Mettingh, gedoopt op 10 februari 1695 in de Martinikerk in Groningen (geboren aan het Damsterdiep), dochter van Copius Mettingh en Johanna Busch. Zij kregen in ieder geval een zoon Hitzerus, gedoopt op 13 augustus 1724 in Noordhorn. Mogelijk trouwde Wilhelmus op 1 januari 1752 (Nederduits Gereformeerd) in Arnhem en op 23 februari 1752 in Oosterbeek, met Gerharda van Baijen.

Hij werd op 9 juli 1711 als student te Groningen ingeschreven. Van 14 december 1713 tot 18 juni 1714 studeerde hij in Franeker. Hij was in 1715 proponent en achtereenvolgens predikant te Noordhorn (1716-26), Nieuwe Pekela (1726-29), Amersfoort (1729-34) en Arnhem (1734-64). Hij schreef: *Nuttige samenspraken van een heilsoekend leeraar met zijn Akkerlieden, ten tijde van zijne gewoontelijke huysbesoeken* (Groningen 1726, 1736); *Op en aftocht eens Geestelijken Wachters, vertoont in eenige Intree- afscheids- en bevestigingsreden* (Groningen 1730) 3 dln. (3e druk); *Leerredenen over II Chron. 23:33, op het afsterven en begraven van Z.D.H. Karel Hendrik Friso, Prince van Oranje* (Amsterdam 1752); *De zuivere leer der waarheid in hare bijzondere geloofsstukken aan een geschakeld* (Amsterdam 1755), 2 dln.; *Heilige keurstoffen uit het VIII hoofdstuk van Salomons*

spreuken (Amsterdam 1758); *Over Psalm 24* (Dordrecht, 2 dln.; Utrecht 1734); *Lijkpredikatie* (Amsterdam 1752).⁷

Zijn portret is in prent gebracht door J. Houbraken naar J.A. Wassenbergh.

1.2.1.4 Johannes Martinus Themmen

Zoon Johannes Martinus, uit het tweede huwelijk, werd geboren op 15 januari 1700 in Groningen en overleed in Hulst, waar hij op 9 januari 1728 werd begraven. Hij bleef ongehuwd. Hij werd op 6 juli 1715 ingeschreven als student theologie in Groningen. Hij vervolgens predikant, o.a. bij de ambassade in Lissabon (oktober 1721). Op 13 november 1722 kreeg hij verlof en ontving op 29 september 1723 een paspoort voor de terugreis. Hij werd vervolgens overgeplaatst van Portugal naar Spanje, maar daar bedankte hij voor. In 1725 werd hij ten slotte ontslagen als predikant in Lissabon. Op 29 september 1726 werd hij Hulst in het ambt bevestigd. Hij wordt ook vermeld als dichter. Hij stierf ongehuwd.

1.2.1.5 Cornelis Themmen

Cornelis Themmen werd geboren in Scheemda rond 1639 en overleed in 1705. Hij trouwde rond 1668 met Anna Eppes, geboren rond 1645. Zij kregen elf kinderen, van wie er zeven jong stierven.. Van 1664-1705 was hij predikant van Weiwerd. Hier schreef hij *Memoriael ofte Aenteyckeningen van verscheyden saecken en Geschiedenissen, welcke hier tot Weywert en in dese Heerlyckheyt van tijt tot tijt zijn voorgevallen*, een soort dorpskroniek, die werd voortgezet door zijn tweede opvolger Martinus Croons, geboren te Norg en te Weiwerd predikant (1715-20). Dit memoriaal, geboekt in

⁷ Zie Groninger Volksalmanak, 1910, 41.

het kerkeradsprotocol, weleer op het raadhuis te Delfzijl, is door G.A. Wumkes⁸ gepubliceerd in de Groninger Volksalmanak van 1905, blz. 56-68.

1.2.1.5.1 Themmo Themmen

Themmo Themmen was een zoon van Cornelis en Anna. Hij werd geboren op 12 oktober 1677 in Weiwerd en overleed op 22 december 1761 in Sappemeer. Hij trouwde op 3 december 1713 in Weiwerd met Anna Jullens Scheltema, geboren in 1692 in Schildwolde, overleden op 23 februari 1746 in Groningen, dochter van Julle Jacobs en Grietje Scheltes. Themmo was predikant van 1700-1706 predikant in Oterdum en bij huwelijk in Weiwerd.

1.2.1.5.1.1 Cornelis Themmen

Cornelis Themmen was een zoon van Themmo en Anna. Hij werd geboren op 11 mei 1723 in Groningen en stierf op 3 mei 1795 in Sappemeer. Hij trouwde op 7 juni 1750 in Oosterwijtwerd met Jacomina Uden, gedoopt op 23 maart 1725 in Oostwold, overleden op 24 juni 1803 in Wierum. Hij was predikant in Oosterwijtwerd en Sappemeer.

1.2.1.5.1.1.1 Jacobus Cranssen Themmen

Jacobus Cranssen Themmen was een zoon van Cornelis en Jacomina. Hij werd geboren in Sappemeer op 11 februari 1765 en overleed op 1 mei 1839 in Hornhuizen (Kloosterburen). Hij trouwde op 31 maart 1812 in Groningen met Adriana Maria van Peer, geboren op 21 november 1764 in Zuidbroek, overleden op 27 september 1843 in Eelde, dochter van Hendrik Laurens van Peer en Kenna de Jonge. Adriana was eerder, op 11 juni 1805 in Tolbert, getrouwd met Henricus Bouman. Hij was predikant in Wierum en Dorkwerd vanaf 30 september 1787 en in Hornhuizen en Kloosterburen vanaf 27 april 1817.

2.2. Fokko Themmen

Fokko Themmen was een zoon van Phoebus Themmen en Aafke Winsemius, dochter van Albert Winsemius. Hij werd gedoopt op 8 september 1672 in Termunten⁹ en overleed op 13 december 1756 in Westerlee/Oude Pekela. Hij trouwde op zondag 6 maart 1701 met Anna Margaretha Alting, achterkleindochter van de bekende predikant Menso Alting.

Hij werd op 1 juli 1687 ingeschreven als student te Groningen en was op 12 juli 1692 kandidaat in de theologie. Op 17 februari 1700 werd hij beroepen in Westerlee en op 24 september 1700 peremptoir geëxamineerd.¹⁰ Op 6 februari 1701 werd hij in het ambt bevestigd. Hij was vervolgens predikant te Westerlee en Heiligerlee tot zijn emeritaat op 23 mei 1753. Hij mengde zich in de strijd over de gevoelens van de piëtist Wilhelm Schortinghuis in Midwolda.

Fokko beklagt zich op enig moment over zijn schrale tractement.¹¹

Uit dit huwelijk werd o.a. dochter Afijn geboren. Andere, jong gestorven kinderen, liggen begraven onder een grafzerk op het koor van de kerk in Westerlee.

⁸ Geert Aeilco Wumkes (1869-1954) was een theoloog, predikant en historicus die samen met E.B. Folkertsma de Bijbel als eerste integraal in het Fries vertaalde. https://nl.wikipedia.org/wiki/Geert_Aeilco_Wumkes

⁹ Een andere bron geeft geboortedatum als 15-09-1672. Beide kan dus niet juist zijn.

¹⁰ Het peremptoire examen is het beslissende (dat betekent het woord ook) examen dat iemand aflegt voordat hij predikant kan worden.

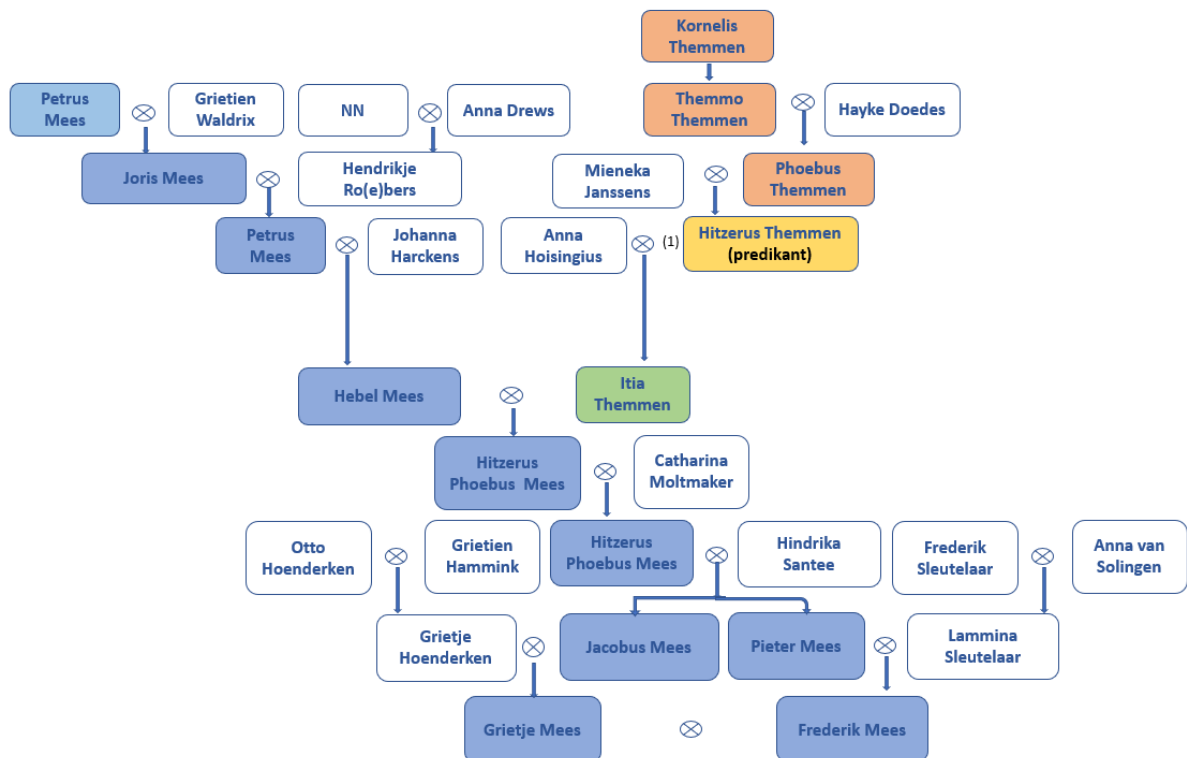
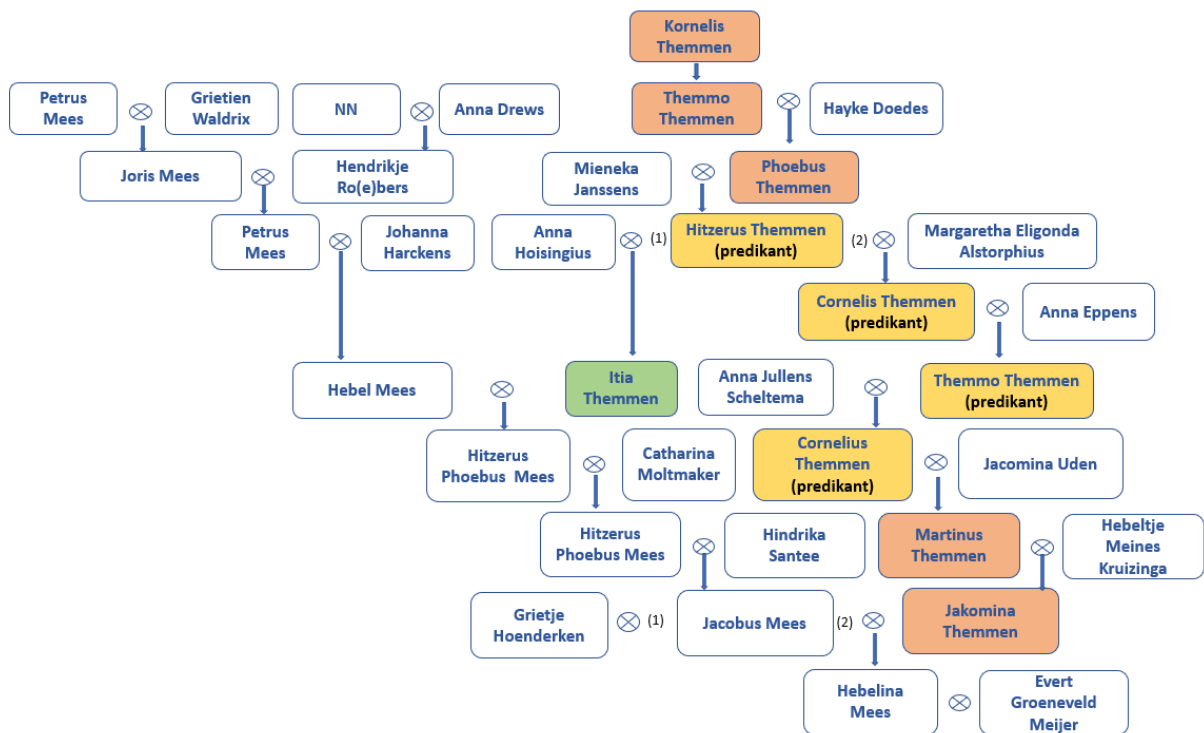
¹¹ Groningsche Volksalmanak 1920, blz.138.

2.2.1 Afijn Themmen

Afijn Themmen, dochter van Fokko en Anna, werd geboren op 30 maart 1705 in Oude Pekela en overleed op 5 augustus 1776 in Oude Pekela. Zij trouwde op 7 februari 1734 in Oude Pekela met Petrus Mees, zoon van Hebel Mees en Itia Themmen, dochter van Hitzerus Themmen en Anna Hoisingius.

Uit hun huwelijk werd o.a. zoon Menso Alting Mees geboren, geboren op 10 november 1744 in Oude Pekela, overleden op 2 november 1795 in Leermens. Hij trouwde o.a. met Enna de Cock. Menso was predikant.

Bijlage: Nazaten van Itia Themmen

Iltia Themmen was een dochter van dominee Hitzerus Phoebus Themmen en diens eerste vrouw, Anna Hoisingius.¹² Zij werd gedoopt in Noordbroek op 1 maart 1685 en overleed in Nieuw Scheemda op 14 april 1727. Zij ging in Groningen in ondertrouw op 29 oktober 1706 en trouwde in Groningen/Scheemda op 14 november 1706 met Hebel Mees¹³, zoon van Pieter (Petrus) Mees en Jantien Harckens. Hebel werd geboren in Winschoten op 23 augustus 1686 en overleed in 1712. Hebel was vaandrig onder kapitein Junius in het regiment Ripperda. Uit dit huwelijk:

- Hitzerus Themmen Mees was een zoon van Itia en Hebel. Hij werd geboren in Venlo op 14 januari 1709 en overleed in Leek op 25 maart 1766. Hij ging in ondertrouw in Groningen op 11 november 1734 en trouwde (1) in Groningen op 1 december 1734 met Catharina Moltmaker, gedoopt in Arnhem op 17 april 1707, overleden in september 1751, dochter van Hindrik Moltmaker (luitenant) en Catharina Robers. Hij was advocaat Hoge Justitiekamer te Groningen.¹⁴ Hitzerus trouwde (2) op 16 maart 1755 in Groningen met Geertruid Schaart, gedoopt op 10 januari 1706 in Amsterdam, overleden op 4 oktober 1755, dochter van Jacobus Schaart en Afie Henke. Dit huwelijk duurde slechts iets langer dan een half jaar.

Uit het huwelijk van Hitzerus en Catharina:

- Hitzerus Phoebus Mees (bierbrouwer), geboren op 10 mei 1744 in Eenrum, overleden op 4 januari 1804 in Groningen.¹⁵ Hij trouwde op 3 december 1767 (hc) in Groningen met Henrica (Hindrika) Santee, geboren op 16 juni 1745 in Roden, overleden op 5 april 1797 in Groningen, dochter van Pieter Santée en Hester Jacobs. Uit dit huwelijk:
 - Jacobus Moltmaker Mees, geboren in de Peperstraat in Groningen op 19 januari 1769 in Groningen.
 - Hester Mees, gedoopt op 23 maart 1770 in Groningen.
 - Pieter Mees, geboren in de Peterstraat in Groningen, gedoopt op 10 december 1775 in de Martinikerk in Groningen.
 - Catharina Mees, geboren in de Peperstraat in Groningen op 13 februari 1773 in Groningen.
 - Petrus Mees, geboren in de Popkenstraat in Groningen op 9 december 1775, gedoopt op 10 december in de martinikerk, overleden op 11 februari 1781 in Groningen.
 - Abelia Geertruida, geboren in de Peperstraat, gedoopt op 28 februari 1779 in de martinikerk in Groningen.
 - Petrus Mees, geboren in de Peperstraat in Groningen op 11 juli 1781, gedoopt op 29 juli 1781 in de Martinikerk, overleden op 6 januari 1784 in Groningen.
 - Petrus Mees, geboren in de Peperstraat in Groningen in april 1785, gedoopt op 15 april 1781 in de Martinikerk.

¹² Voor de familie van Anna zie het artikel over Hoisingius.

¹³ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-hebel-mees-1686-1712/>

¹⁴ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-hitzerus-themmen-mees-1709-1766/>

¹⁵ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-hitzerus-phoebus-mees-1744-1804/>

- Pieter Mees, geboren in de Peperstraat in Groningen op 10 oktober, gedoopt op 14 oktober 1787 in de Martinikerk in Groningen, overleden op 31 maart 1878 in Groningen. Hij trouwde op 5 juli 1912 in Groningen met Lammina Sleutelaar, geboren op 11 februari 1784 in Groningen, gedoopt op 15 februari 1784, overleden op 21 april 1789 in Groningen, dochter van Frederik Sleutelaar en Anna van Solingen. Zij kregen acht kinderen.¹⁶

Pieter Mees en Lammina Sleutelaar.

¹⁶ <https://www.genealogieonline.nl/genealogie-mees/11047198561.php>

Graanpakhuis van Pieter Mees in Groningen.

- Jacobus Mees (pelmolenaar, trasfabrikant¹⁷)¹⁸, geboren in de Prinsenstraat, gedoopt op 5 februari 1792, overleden op 2 mei 1871 in Groningen. Hij trouwde (1) op 28 augustus 1817 in Haren met Grietje Hoenderken, geboren rond 1793, dochter van Otto Hoenderken en Grietien Hammink (landbouwersche) en (2) op 7 januari 1824 in Hoogezand met Jakomina Themmen, geboren rond 1895 in Hoogezand, overleden op 15 december 1833 in Groningen, dochter van Martinus Themmen (landbouwer) en Hebeltje Meines Kruizinga (gehuwd in Windeweer op 28 februari 1784; hc 15 maart 1784 in Selwerd en Sappemeer).

Martinus Themmen

Cornelis Themmen was getrouwd met Anna Eppens. Uit dit huwelijk:

- Themmo Themmen die trouwde met Anna Jullens Scheltema. Uit dit huwelijk:

¹⁷Tras is gebroken en fijngemalen tufsteen. Het is van vulkanische oorsprong en wordt gewonnen in de Eifel.

¹⁸ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-jacobus-mees-1792-1871/>

- Cornelius Themmen die een huwelijk aanging met Jacomina Uden. Uit dit huwelijk:
 - Martinus Themmen, getrouwd met Hebeltje Meines Kruizinga.

Uit het eerste huwelijk:

- Grietje Mees, geboren op 27 november 1819 in Groningen, overleden op 10 maart 1872 in Groningen. Zij trouwde op 4 november 1840 in Groningen met haar neef Frederik Mees (apotheker), geboren op 15 februari 1818 in Groningen, zoon van Pieter Mees (koopman) en Lammina Sleutelaar. Uit dit huwelijk:
 - Jacobus Mees, geboren op 27 augustus 1847 in Groningen.

Uit het tweede huwelijk:

- Hinderika Mees, geboren op 20 april 1825 in Groningen, overleden op 3 november 1900 in Groningen. Zij trouwde op 16 mei 1849 in Groningen met Gerard ten Oever, geboren op 27 juni 1820 in Groningen, zoon van Andries Ewe ten Oever (koopman) en Bernardina Albartus Roda (koopvrouw). Andries was een zoon van Ewe Aiten (Andreas) ten Over uit Emden en Swaentje Mindelts.

Albartus ten Oever

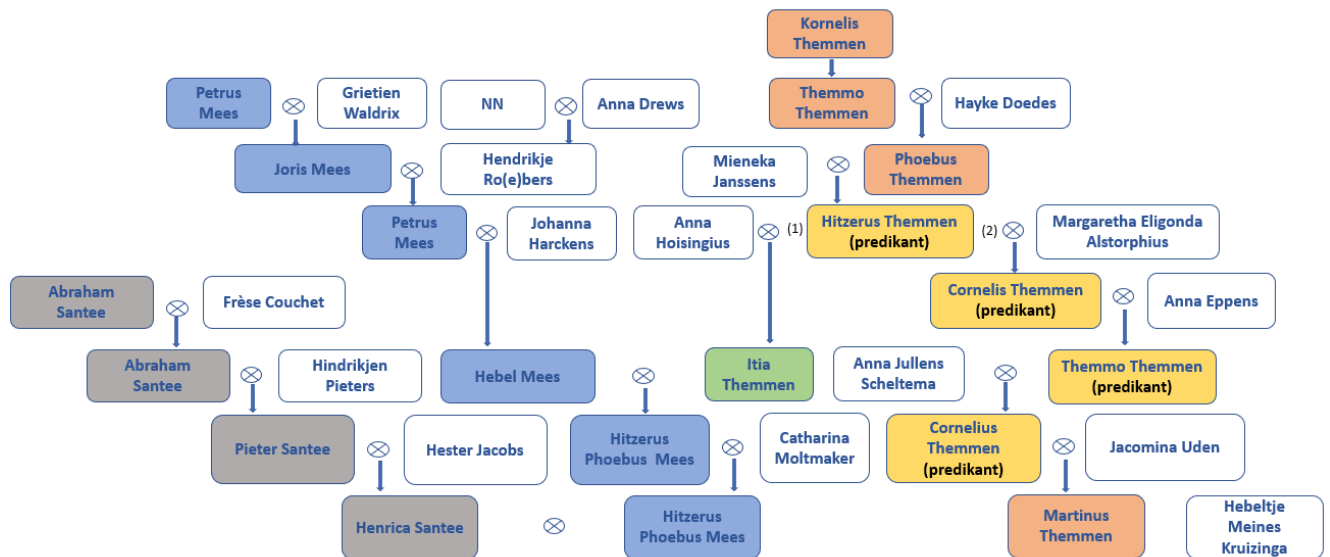
Albartus ten Oever, geboren op 23 mei 1814 in Groningen, overleden op 7 april 1891 in Groningen, was een broer van Gerard ten Oever. Hij trouwde op 11 januari 1854 met Jeltje Buzeman. Hij was predikant in Oosterwiltwerd, Gasselternijveen en, van 1853-1888, Bellingwolde.

Uit dit huwelijk:

- Jacobus Mees ten Oever (arts, gepromoveerd), geboren op 9 mei 1853 in Groningen. Hij trouwde op 10 juni 1887 met Isabella Francina (Sientje) Posthuma, geboren op 18 november 1858 in Harlingen, overleden op 25 juni 1834, dochter van Petrus Posthuma en Johanna Ouwenbroek. Uit dit huwelijk:
 - Gerard ten Oever (arts), geboren op 1 april 1883 in Groningen, overleden in 1948. Hij trouwde op 17 februari 1913 in Groningen met Regina Annetta van Dijken, geboren rond 1882 in Groningen, dochter van Bonno van Dijken en Ettje Werkhoff.
 - Johanna ten Oever, geboren op 8 februari 1886 in Groningen, overleden op 20 november 1968 in Zeist. Zij trouwde op 29 mei 1911 in Groningen met Johan Leopold van Zadelhoff (directeur), geboren op 25 november 1885 in Rheden, overleden op 10 maart 1943 in Utrecht, zoon van Gerhardus Jakobus van Zadelhoff (koopman) en Petronella Siemens.
 - Hendrik ten Oever, geboren op 10 juni 1887 in Groningen.
- Martinus Mees (pelmolenaar, trasfabrikant), geboren in Groningen rond 1827, overleden op 21 april 1891 in Groningen. Hij trouwde op 15 april 1857 in Slochteren met Catharina Reimina Wigcherdina Dijkhuizen, geboren rond 1823 in Slochteren, dochter van Nanning Dijkhuizen (houtkoper) en Anna Simons Dallinga. Uit dit huwelijk:
 - Jacobus Mees, geboren op 24 augustus 1858 in Groningen.
- Abelia Geertruida Mees, geboren rond 1830 in Groningen, overleden op 9 juni 1887 in Groningen.
- Hebelina Mees, geboren op 15 maart 1831 in Groningen, overleden op 11 september 1919 in Groningen. Zij trouwde met Evert Groeneveld Meijer (landmeter), geboren op 14 augustus 1836 in Winschoten, overleden op 19 april 1881 in Groningen, zoon van Hendrik Meijer (koopman) en Heleena Groeneveld.
- Hitzerus Phoebus Mees, geboren in Groning in december 1833 of januari 1834 in Groningen, overleden op 24 augustus 1834 in Groningen.

Bijlage: Santee

Rond het midden van de achttiende eeuw kwamen Pieter Santee en Hester Jacobs naar Nietap. De familie van Pieter Santee kwam uit Noord-Groningen maar had een 'Frans accent'. Ook de naam is in documenten soms met een accent geschreven (Santée).

Abraham Santee

De grootvader van Pieter Santee, Abraham Santee, werd gedoopt op 18 september 1670 in Delfzijl. Hij was soldaat onder kapitein Caspar Emmen te Delfzijl en trouwde met Frèse Couchet. Frèse Couchet had waarschijnlijk Franse voorouders of was mogelijk zelf afkomstig uit Frankrijk. Bij de doop in Delfzijl van hun eerste zoon Jan wordt de naam Zandt opgegeven. Dit is ook de naam van een nabij Delfzijl gelegen dorp en dat zou kunnen betekenen dat de familie daar vandaan kwam.

Abraham Santee

Abraham, zoon van Abraham, werd gedoopt op 5 juni 1701 in Delfzijl. Hij trouwde op 21 mei 1720 in Groningen met Hindrikjen Pieters, gedoopt op 30 oktober 1696 in Groningen, dochter van Peter Pieters en Geertruid Hindriks. Het huwelijk werd ingezegend door dominee Hitzardus Themmen. Zij woonden aan de Beulsgang in Groningen.

Pieter Santee

Zoon Pieter werd gedoopt op 3 oktober 1723 in Maastricht¹⁹ en stierf rond 1784. Hij trouwde op 26 juni 1744 in Groningen met Hester Jacobs, gedoopt op 22 december 1723 in de A-Kerk in Groningen, dochter van Jacob Rigts/Rights en Jantje Menses. Zij woonden vanaf 1723 in de Steentilstraat ZZ, nr.10 in Groningen. Pieter Santee was koopman en handelde in allerlei waren. Zij kregen zeven kinderen.

¹⁹ In het trouwboek van Midwolde wordt vermeld dat Pieter woonachtig was in Leek, terwijl in het ondertrouwboek van Groningen staat dat hij afkomstig is van Maastricht. Mogelijk was zijn vader enige tijd gelegerd in Maastricht en is hij later teruggekeerd naar het noorden.

Jacob en Abraham Santee

Hun zoons Jacob en Abraham bleven in Nietap wonen en traden in de voetsporen van hun vader. Op de lijst van gezinshoofden van Nietap in 1810 staat Jacob te boek als 'mouter (bereider van gerst voor de bierbrouwerij), winkelier, tapper en graanaankoper'. Zijn broer Abraham was 'brander (stoker van brandewijn of jenever), winkelier, graankoper en handelaar in zeep/zout'. Behalve voor grutterswaren te zorgen, lieten de gebroeders hun dorpsgenoten blijkbaar ook niet op een droogje zitten. Er zullen heel wat biervaten en jeneverkruiken bij hen in de werkplaatsen gevuld zijn. Het graan dat Jacob en Abraham opkochten voor de bereiding van de drank kwam waarschijnlijk van hun eigen land want zij hadden in de loop der jaren hun grondbezit steeds verder uitgebreid. Hun grootste aankoop is waarschijnlijk het uitgestrekte landgoed Vredeveen²⁰ geweest, dat in 1781 in hun bezit kwam. Kort na de aanschaf ervan richtte Abraham het woonhuis naar eigen, fraaie smaak in en nam er zijn intrek. Jacob woonde vooraan in Nietap. Hij kocht het aangrenzende, voormalige borgterrein van Thedema²¹ en de bijbehorende gronden.

Op de kaart uit 1832 is te zien welk uitgestrekt grondbezit de beide broers aan hun erfgenamen hebben nagelaten (Jacob overleed in 1816, Abraham in 1831). In totaal deed hun grondbezit niet veel onder voor dat van Baron Westerholt op Terheijl.

Jacob en Abraham Santee kunnen dus gerekend worden tot de rijkste inwoners van Nietap aan het begin van de 19e eeuw.

De bezittingen van Jacob en Abraham Santee bleven nog lange tijd in de familie. Uiteindelijk zouden de meeste huizen en gronden worden verkocht aan de huurders en pachters. Diverse nazaten van de gebroeders Santee verwierven een aanzienlijke positie en werden tot de notabelen van Nietap en Leek gerekend.²²

Henrica Santee

Henrica (Hindrika) Santee, dochter van Pieter en Hester, werd geboren op 16 juni 1745 in Roden en gedoopt op 20 juni 1745 in Roden. Zij overleed op 5 april 1797 in Groningen. Henrica trouwde in eerste huwelijk met Jan Reinders, met wie zij twee kinderen kreeg, Femke en Reinder. Zij trouwde (2) op 3 december 1767 (hc) in Groningen met Hitzerus Phoebus Mees (bierbrouwer), geboren op 10 mei 1744 in Eenrum, overleden op 4 januari 1804 in Groningen.²³

²⁰ <https://www.nietap-terheijl.nl/wiki/Vredeveen>

²¹ https://www.nietap-terheijl.nl/wiki/Borg_Thedema

²² https://www.nietap-terheijl.nl/wiki/De_familie_Santee

²³ <http://www.greetsgenealogie.nl/gezinskaart-van-hitzerius-phoebus-mees-1744-1804/>